270/2009. (XII. 1.) Korm. rendelet

a térségi, az elővárosi és a helyi működési engedély alapján végzett vasúti személyszállítás részletes feltételeiről

A Kormány a vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény 88. § (1) bekezdés - a vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény módosításáról szóló 2009. évi XLVI. törvény 23. § (1) bekezdésével megállapított - *h)* pontjában, valamint a 16. § tekintetében a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 48. § (3) bekezdés *a)* pont 3. alpontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alkotmány 35. § (1) bekezdés *b)* pontjában meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

A rendelet alkalmazási köre

1. § (1) A térségi, az elővárosi és a helyi működési engedély alapján végzett vasúti személyszállításra (a továbbiakban együtt: személyszállítás) a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogairól és kötelezettségeiről szóló, 2007. október 23-i 1371/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: EK rendelet) 9., 11., 12., 19. és 26. cikke, továbbá 20. cikk (1) bekezdése a vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvénnyel és a jelen rendelettel együttesen alkalmazandó.

(2) Ha személyszállítást végző vasúti társaság (a továbbiakban: vasúti társaság) a személyszállítást más (közúti, vízi, légi közlekedési) szolgáltatóval együttesen végzi, eltérő rendelkezés hiányában a vasúti szakaszon végzett személyszállításra - ideértve a vonatpótló autóbusszal végzett szállítást - is e rendelet előírásait kell alkalmazni.

(3) A rendeletben az országos működési engedély alapján végzett vasúti személyszállítás részletes feltételeiről szóló kormányrendeletben meghatározott fogalmakat kell alkalmazni.

A személyszállítási üzletszabályzat

2. § (1) A vasúti társaság az üzletszabályzatban e rendelet rendelkezéseitől az utasok hátrányára akkor térhet el, ha arra e rendelet lehetőséget ad.

(2) A vasúti társaság a személyszállítási üzletszabályzatban meghatározza különösen:

a) a díj ellenében végzett személyszállítási szolgáltatások körét,

b) a személyszállítási szolgáltatás igénybevételének részletes feltételeit,

c) az utasok tájékoztatására vonatkozó részletes szabályokat,

d) a menetjegyek és az utazásra jogosító okmányok felhasználásnak részletes szabályait,

e) a felek jogait és kötelezettségeit,

f) az útipoggyász és élő állat szállításának részletes szabályait,

g) az utaspanaszok bejelentésének és kezelésének részletes szabályait,

h) a járulékos szolgáltatások igénybevételének részletes szabályait,

i) a vasúti társaság felelősségviselésének részletes szabályait,

j) a szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos egyéb szabályokat.

(3) A vasúti társaság által nyújtott helyi személyszállítási szolgáltatásra vonatkozóan

a) az utazás megszakítására vonatkozó jogosultság,

b) az utazás megkezdése napjának szabad megválasztására vonatkozó jogosultság, valamint

c) a menetjegy visszaváltására vonatkozó jogosultság

tekintetében az üzletszabályzatban e rendelet rendelkezéseitől az utasok hátrányára eltérhet.

(4) A vasúti társaság az üzletszabályzat tervezetét a hivatalos honlapján közzéteszi. A közzétételt követő 15 napon belül arra bárki észrevételt tehet.

(5) A vasúti társaság az üzletszabályzatát a vasúti igazgatási szervnek jóváhagyásra nyújtja be. A kérelemhez csatolja az üzletszabályzatra érkezett, el nem fogadott észrevételeket, valamint az el nem fogadás indokolását.

(6) A vasúti társaság üzletszabályzatát - a vasúti igazgatási szerv jóváhagyásától számított 5 napon belül - hivatalos honlapján közzéteszi.

A díjszabás

3. § (1) A vasúti társaság által végzett szolgáltatások díját, a díj megállapításának módját és feltételeit - a szolgáltatások díjaira vonatkozó külön jogszabályok figyelembevételével - a díjszabás tartalmazza.

(2) Ha a vasúti társaság üzletszabályzatának nem része a díjszabás, azt honlapján közzéteszi, a jegypénztáraknál kifüggeszti, valamint kérésre - térítés ellenében - kinyomtatva rendelkezésre bocsátja.

A közforgalmú menetrend

4. § (1) A közforgalmú menetrend (a továbbiakban: menetrend) tartalmazza a közforgalmú személyszállítás legfontosabb tájékoztató adatait, így különösen:

a) a járatok induló és végállomását, továbbá azokat az állomásokat és megállóhelyeket (a továbbiakban együtt: állomás), ahol a járat megáll;

b) az érkezési és indulási időpontokat vagy a járatok gyakoriságát, a napi első és utolsó járat indulási időpontjának feltüntetésével, a nem mindennap közlekedő járatoknál a közlekedési napokat, továbbá a különböző korlátozásokat;

c) a csatlakozási, átszállási lehetőségeket;

d) a legfontosabb kiegészítő szolgáltatásokat, a személyszállításhoz kapcsolódó szolgáltatásokat, valamint

e) a menetrendi időszak kezdetének és végének időpontját, illetve azt, hogy a menetrend határozatlan időtartamra szól.

(2) A vasúti társaság a menetrendet a honlapján közzéteszi, illetőleg annak az adott állomást érintő adatokat tartalmazó kivonatát az állomásokon látható helyen kifüggeszti, és a menetrendről az utasokat az üzletszabályzatban meghirdetett módokon is tájékoztatja.

(3) A menetrend ideiglenes vagy végleges megváltoztatásáról az utazóközönséget a (2) bekezdésben meghatározott módokon legalább 14 nappal a változás végrehajtását megelőzően tájékoztatni kell. Ha a változásra előre nem látható ok miatt kerül sor, a tájékoztatási időközre vonatkozó rendelkezést nem kell alkalmazni.

(4) A közszolgáltatási menetrend jóváhagyására jogosult az üzemeltetési és a szerződéskötési kötelezettséget közérdekből, továbbá a vasúti társaság kezdeményezésére kényszerítő üzemi okból korlátozhatja vagy felfüggesztheti.

Utazáshoz való jog

5. § (1) A vasúti társaság a közforgalmú személyszállítási szolgáltatás igénybevételét valamennyi utazni kívánó személy számára hátrányos megkülönböztetés nélkül lehetővé teszi, ha

a) az utas az üzletszabályzat feltételeit elfogadja, és

b) a szolgáltatás a menetrendben meghirdetett járattal lehetséges.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérően a vasúti társaság a személyszállítást megtagadhatja, illetve az utast a személyszállításból kizárhatja, ha az utas

a) botrányosan viselkedik, vagy más módon a többi utast magatartásával zavarja,

b) magatartásával a közlekedés biztonságát, utastársai testi épségét, egészségét, a jármű vagy berendezéseinek az épségét veszélyezteti,

c) a szolgáltatást jogosulatlanul veszi igénybe, és menetjegyet az ellenőrzéskor sem vált,

d) menetjegyét, illetve kedvezmény igénybevételére jogosító igazolványát - felhívás ellenére - nem mutatja fel,

e) ruházatával, poggyászával vagy más módon a járművet, utastársai ruházatát vagy az utasok poggyászát beszennyezheti,

f) a járműbe kézipoggyászként be nem vihető tárgyat visz,

g) a menetdíj, a menetdíj-különbözet vagy a pótdíj megfizetését megtagadja.

(3) A vasúti társaságot abban az esetben is megilleti a már megtett útra járó menetdíj és pótdíj, ha az utast - a (2) bekezdésben foglaltak alapján - az utazásból kizárta. Amennyiben a felszállási állomás kétséget kizáróan nem bizonyítható, az utas szempontjából felszállási állomásnak a járat indulási állomását kell tekinteni.

(4) A vasúti társaság a (2) bekezdésben foglaltak ellenére is köteles biztosítani a továbbutazás lehetőségét az útközben orvosi ellátásra szoruló személy részére a legközelebbi olyan állomásig, ahol a szükséges egészségügyi ellátásban részesülhet.

Menetjegy

6. § (1) A menetjegyen az EK rendelet I. melléklet 7. cikk (2) bekezdésében felsoroltakon túl fel kell tüntetni:
a) az igénybe vehető személyszállítási szolgáltatás megnevezését,
b) a fizetett menetdíj összegét és annak adótartalmát,
c) az elszámolásnál alkalmazott kedvezmény mértékét vagy jogcímét,
d) érvényességének tartamát,
e) több személy részére kiadott menetjegy esetében az utasok számát,
f) többszöri utazásra kiadott menetjegy esetében az utazási lehetőségek jellegét, számát vagy időtartamát.

(2) Az utazási igazolványra az (1) bekezdés *b)-c)* és *e)-f)* pontjában foglalt előírásokat nem kell alkalmazni.

(3) A meghatározott járatra érvényesített menetjegy csak a rajta feltüntetett járaton érvényes. Az egyszeri vagy többszöri utazásra kiadott menetjegy csak arra az utazási viszonylatra, és időtartamra érvényes, amelyre kiadták, illetve érvényesítették.

(4) A különböző menetjegyfajták kezelésére, érvényesítésére, felhasználhatóságának időbeli és térbeli hatályára, illetve a kedvezmények igénybevételének szabályaira vonatkozó részletes feltételeket a vasúti társaság az üzletszabályzatában állapítja meg.

(5) A menetjegyet az EK rendelet I. melléklet 9. cikk (1) bekezdésében meghatározottakon túl a vasúti társaság által az utazási jogosultság ellenőrzése céljából kijelölt területen való tartózkodás tartama alatt meg kell őriznie, és a vasúti társaság által jegyvizsgálatra és menetjegy-ellenőrzésre feljogosított személy részére - a kedvezményes jegyváltásra jogosító igazolvánnyal együtt - fel kell mutatnia, kérésre át kell adnia.

(6) A névre szóló menetjeggyel csak az arra jogosult utazhat. A nem névre szóló menetjegy mindaddig másra átruházható, ameddig azzal az utazást nem kezdték meg.

(7) Ha az utas - annak ellenére, hogy a felszállási állomáson a menetjegyváltási lehetőséget a vasúti társaság biztosítja, vagy a menetjegyváltást a járművön azonos feltételekkel lehetővé teszi - érvényes menetjegy nélkül utazik, továbbá ha a járaton az üzletszabályzatban meghatározott utazási szabályokat megszegi, a menetdíjon felül pótdíjat is köteles fizetni.

(8) A (7) bekezdés alkalmazása szempontjából egy felszállási állomásnak tekintendő a különböző helyi járatok által igénybe vett, azonos elnevezésű megállóhelyeket magába foglaló közlekedési csomópont.

(9) Amennyiben a vasúti társaság a járműre történő fel- és leszállásra kijelölt peronon vagy a járművön nem biztosítja a menetjegyvásárlás lehetőségét, köteles a közlekedési csomóponton belüli legközelebbi jegyváltási lehetőségről az utasokat a helyszínen tájékoztatni.

Az utasok tájékoztatása

7. § (1) A vasúti társaság az utasok tájékoztatását kiadványokkal, hirdetményekkel (ideértve a hivatalos honlapján közzétett hirdetményeket is), a kiszolgáló személyzet szóbeli tájékoztatásával, információs berendezésekkel, szükség szerint információs szolgálattal biztosítja.

(2) A vasúti társaság az utasokat jogaikról, kötelezettségeikről, az igénybe vehető szolgáltatásokról, különösen az esetleges forgalmi zavarokról tájékoztatja. Ennek érdekében az állomásokon vagy a járműveken jól látható helyen kifüggeszti az utazási feltételeket és a menetrendi kivonatot. A vasúti társaság a járatok érkezési, indulási és tartózkodási idejéről, továbbá a járat kimaradásáról vagy késéséről a kiszolgáló személyzet, illetőleg az állomási tájékoztatási rendszer útján folyamatos tájékoztatást nyújt.

A felek jogai és kötelezettségei

8. § (1) A vasúti társaság az EK rendelet 6. cikk (1) bekezdésében foglaltakon túl köteles az utast az üzletszabályzatban foglalt feltételek szerint, biztonságosan a célállomásra szállítani.

(2) Az utas jogosult a járaton utazni, a kiszolgáló létesítményeket, berendezéseket használni, a személyszállításhoz kapcsolódó szolgáltatásokat igénybe venni.

(3) Az utas a menetrendben foglalt és az üzletszabályzat előírásainak megfelelő szolgáltatások igénybevételére jogosult.

(4) Ha a vasúti társaság az utazást egyes járatokon felár megfizetéséhez köti, utazásra csak az jogosult, aki az adott járatra érvényesített pótjeggyel rendelkezik.

(5) Az utas csak az állomásokon és megállóhelyeken szállhat fel, illetőleg le a járműről.

(6) Az utas a személyszállítás (fel- és leszállás, várakozás, utazás) során tartózkodni köteles a közlekedés biztonságát, a közlekedési eszközök, az utaskiszolgáló létesítmények és berendezések épségét, az utastársak kényelmét és nyugalmát zavaró magatartástól.

(7) Az állomáson és megállóhelyeken való tartózkodásra, a járművön való elhelyezkedésre és az utazás alatti magatartásra vonatkozó szabályokat a vasúti társaság az üzletszabályzatba foglalja, amelynek kivonatát - utazási feltételként - a járműben vagy az állomásokon jól látható helyen kifüggeszti.

A személyszállítási szolgáltatás akadályoztatása

9. § (1) A forgalmi akadályról az utazóközönséget az érintett állomásokon a vasúti társaság tájékoztatni köteles. Az utas kérésére, a térségi és elővárosi járatok tizenöt percet meghaladó késéséről, valamint az akadály tényéről és időtartamáról a vasúti társaság igazolást ad.

(2) A vasúti társaság a forgalmi akadály során követendő eljárást, a menetjegy érvényessége módosításának vagy érvénytelenítésének, továbbá az igazolás kiadásának részletes szabályait az üzletszabályzatban határozza meg.

Szerződéstől való elállás

10. § (1) E § rendelkezéseit a térségi működési engedély alapján végzett vasúti személyszállításra kell alkalmazni.

(2) Az utas - ha az utazást nem kezdte meg - a menetjegyet annak érvényességi idején belül az indulási állomáson bármikor visszaválthatja.

(3) A helyjegy és a pótjegy visszaváltására az utas a vonat menetrend szerinti indulását legalább egy órával megelőzően jogosult.

(4) Ha az utas az utazás megkezdését követően, a célállomást megelőző állomáson a továbbutazásról lemond, jogosult a menetdíj-különbözet visszatérítésére.

(5) A visszatérítésekor a vasúti társaság az üzletszabályzatban meghatározott mértékű, de a visszatérítés összegének 20%-át meg nem haladó mértékű kezelési költséget számíthat fel.

(6) A visszaváltás és a visszatérítés részletes feltételeit a vasúti társaság az üzletszabályzatban állapítja meg.

Kézipoggyász

11. § (1) A vasúti társaság az üzletszabályzatban határozza meg a kézipoggyász tömeg- és mérethatárait, a csomagolásának és a kocsiban való elhelyezésének módját. A vasúti társaság az üzletszabályzatban a személyes használat körébe közvetlenül nem tartozó, továbbá különösen értékes tárgyak szállítását kizárhatja, vagy további feltételekhez kötheti.

(2) A fogyatékkal élő vagy csökkent mozgásképességű személy kerekesszékére és egyéb mozgást segítő eszközére a kézipoggyász legnagyobb tömegére és mérethatárára vonatkozó rendelkezések nem alkalmazandók.

Élő állat szállítása

12. § (1) Élő állat kézipoggyász méretet meg nem haladó zárt szállítóeszközben szállítható, amely biztosítja, hogy az élő állat az utazás során nem szabadul ki.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltaktól eltérően, a kutya zárt szállítóeszköz nélkül, szájkosárral és pórázon vezetve szállítható. Az utasnak rendelkeznie kell a kutya oltási bizonyítványával, és kérésre azt a vasúti személyzetnek fel kell mutatnia.

(3) Az élő állat szállítására vonatkozó egyéb szabályokat a vasúti társaság üzletszabályzatában állapítja meg, és indokolt esetben az élő állat szállítását további feltételekhez kötheti.

Különvonat

13. § (1) A vasúti társaság köteles a különvonatokat a tájékoztató hirdetményben, illetőleg a megrendelővel írásban megkötött szerződésben közölt indulási állomásra állítja ki, és az utasokat a célállomásra szállítja.

(2) A különvonat közlekedtetésének szabályait a vasúti társaság az üzletszabályzatban határozza meg.

Záró rendelkezések

14. § (1) Ez a rendelet 2009. december 3-án lép hatályba, azzal, hogy rendelkezéseit az ezt követően jóváhagyásra benyújtott üzletszabályzatokra kell alkalmazni.

(2)

15. § (1) A személyszállítási működési engedéllyel rendelkező vasúti társaság e rendelet rendelkezéseinek megfelelő üzletszabályzatát, vagy annak módosítását legkésőbb 2010. március 1-jéig köteles jóváhagyásra benyújtani a vasúti igazgatási szervhez.

(2)

16. §

Az Európai Unió jogának való megfelelés

17. § E rendelet - a vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvénnyel, valamint annak 88. § (1) bekezdés *b)-c)* pontjában foglalt felhatalmazás alapján kiadott kormányrendeletekkel együtt - a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogairól és kötelezettségeiről szóló, 2007. október 23-i 1371/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg.